

Teach2Learn

Преподаване на четене с разбиране - анализ на уменията и потребностите от обучение на учителите

 **Съфинансирано от
Европейския съюз**

Номер на проекта: 2022-I-AT01-KA220-SCH-000088183

Финансиран от Европейския съюз. Изразените мнения и становища обаче са изцяло на автора/авторите и не отразяват непременно тези на Европейския съюз или OeAD-GmbH. Нито Европейският съюз, нито OeAD-GmbH могат да бъдат държани отговорни за тях.

Отпечатък

Сценаристи и редактори

Anna PORTARSKA Fondatsiya Obrazovatelno Satrudnichestvo

Niya DIMCHEVSKA Fondatsiya Obrazovatelno Satrudnichestvo

Timna Maria MOSER Compass GmbH

OlcaY BELLI Compass GmbH

Neuza SIMÕES Amadora Inovation E.M Unipessoal Lda.

José FERNANDE Amadora Inovation E.M Unipessoal Lda.

Luís GUARITA Amadora Inovation E.M Unipessoal Lda.

Guacimara JORGE Ecosistemas Virtuales y Modulares S.L.

María PÉREZ Ecosistemas Virtuales y Modulares S.L.

Lauren VAN DER MEER CHALK Ecosistemas Virtuales y Modulares S.L.

Ayhan TASKIN Tekkeköy İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü

Mustafa UZUNLAR Tekkeköy İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü

Nicolay TSOCHEV Ivan Hadzhiyski Basic School;

Sonya PENCHEVA Ivan Hadzhiyski Basic School;

Bonca MINKOVA Ivan Hadzhiyski Basic School;

Miglena APOSTOLOVA Ivan Hadzhiyski Basic School

Annie Flore MADE Social Impact Development Center

Rokia ABERRA Social Impact Development Center

Графичен дизайн

Tekkeköy İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü; www.tekkekoy.meb.gov.tr

Редактор

Проектът "TEACH2LEARN": www.teach2learn-project.eu

Координация: Compass GmbH, Австрия

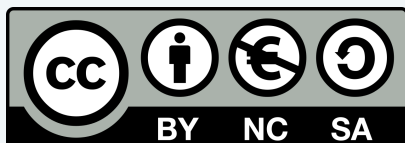
www.compass4you.at

офис[@]compass4you.at

Това ръководство може да бъде изтеглено безплатно от:

www.teach2learn-project.eu

Това произведение е лицензирано под международен лиценз Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0

СЪДЪРЖАНИЕ

ЗА ПРОЕКТА TEACH2LEARN	Страница 5
ЦЕЛИ	Страница 5
ПЕДАГОГИЧЕСКИ ОСНОВИ	Страница 5
<i>Преглед на програмите за четене и методиките на преподаване в страните партньори по проекта:</i>	
I. Методики за обучение на учащи се читатели:	Страница 6
II. Методи на преподаване, които се използват в страните партньори:	Страница 7
III. Специални програми за преподаване на четене с разбиране на ученици, чийто роден език е различен от този в училищата в страните партньори:	Страница 10
IV. Ефективност на специалните програми за четене с разбиране за ученици, чийто роден език е различен от училищния:	Страница 10
V. Готовност на учителите да търсят допълнителна подкрепа от родители, други ученици, колеги, общността и т.н. в страните партньори:	Страница 10
Професионални профили на учителите	Страница 11
I. Описание на квалификациите и компетенциите, изисквани от учителите по чужди езици в началното училище в страните партньори:	Страница 11
II. Обобщение на квалификациите и/или компетенциите, изисквани от училищния персонал, предоставящ езикова подкрепа на деца, чийто роден език е различен от този на училището в страните партньори:	Страница 11
III. Други национални стандарти или критерии за изпълнение, които са от значение за учителите в страните партньори:	Страница 12
НЕОБХОДИМОСТ ОТ ОБУЧЕНИЕ	Страница 12
I. Откриване на национални проучвания или публикации, анализиращи пропуските в уменията на учителите и нуждите им от обучение за ефективно преподаване на четене с разбиране в страните партньори:	Страница 12
II. Национални проучвания или публикации в страните партньори за анализ на пропуските в уменията на учителите и нуждите им от обучение във връзка с игровизацията и/или цифровите умения, необходими за преподаване на четене с разбиране:	Страница 13
III. Всеки от партньорите по проекта е провел интервюта с поне трима начални учители, които преподават умения за четене с разбиране. Ето обобщените резултати от всички интервюта по отношение на 5-те най-големи трудности, с които се сблъскват учителите в своята преподавателска практика:	Страница 13
IV. Въз основа на опита на партньорите и интервютата с учителите, които сме провели, съставихме списък с 5-те най-значими нужди от обучение на учителите според шестте компетентности за четене с разбиране:	Страница 14
РЕФЕРЕНЦИИ	Страница 15
ПАРТНЬОРИ НА ПРОЕКТА TEACH2LEARN:	Страница 18

ЗА ПРОЕКТА TEACH2LEARN

Целите на проекта са насочени към предоставяне на учители, родители и ученици от малцинствен, мигрантски или бежански произход от Австрия, България, Испания, Португалия, Люксембург и Турция на иновативна методология, интерактивни ресурси и педагогически инструменти, базирани на игровизация, за преподаване и усвояване на умения за четене с разбиране на официалния език на страната, като по този начин се повишава качеството на обучението и достъпът до достъпно и висококачествено образование.

Дейностите по проекта включват разработване на инструменти за оценка на нуждите от обучение на учителите, програма за обучение, предоставяща умения за преподаване на умения за четене с разбиране на ученици от 2-ри до 4-ти клас, и разработване на интерактивни платформи с практически и удобни за ползване ресурси, включващи учители, родители и ученици. В рамките на проекта ще бъде разработена и качена и база данни с видеоклипове, демонстриращи практическото използване на ресурсите по проекта. Ще бъде осъществено също така широко популяризиране на всички продукти по проекта.

Проектът ще подпомогне учителите да постигнат високо качество в процеса на преподаване и да подпомагат по-ефективно своите ученици, за да преодолеят недостатъците в обучението им, като по този начин предотвратят преждевременното напускане на училище. Той ще даде допълнителни възможности и ще създаде ресурси, които ще укрепят експертните познания на участващите организации и ще бъдат стъпка напред в опита им да работят в сътрудничество с други организации от ЕС за решаване на общи проблеми.

ЦЕЛИ

Настоящият доклад е част от Работен пакет II и събира информация, предоставена от всички партньори по нашия проект Teach2Learn, относно уменията и нуждите от обучение на учителите от 2-ри до 4-ти клас, които преподават четене с разбиране на ученици, чийто майчин език е различен от официалния език на всяка от страните партньори.

Събраната информация е обобщена в настоящия доклад и ще бъде използвана като основа за разработването на методически инструмент за оценка със скала за оценяване, отразяваща необходимите на учителите компетентности, карта за самооценка на учителите, програма за обучение и подбор на текстове и упражнения, организирани в Storyboard, допълващ програмата за обучение.

ПЕДАГОГИЧЕСКИ ОСНОВИ

Преглед на програмите за четене и методиките на преподаване в страните партньори по проекта:

I. Методики за обучение на учащи се читатели

Умението "четене" в класната стая се възприема като интерактивна дейност, която в повечето случаи се ръководи от учителите. Специалистите използват различни техники, за да направят дейностите по четене пълноценни. Личният процес на всяко дете е уникален и затова в различните страни учителите търсят най-подходящата методика според собствената си реалност.

Изследването, направено в рамките на **проекта Teach2Learn**, показва ясно разликите в подходите за развиване на уменията за четене на учениците във всяка от страните партньори - Австрия, България, Испания, Португалия, Люксембург и Турция. Съществуват и различни политики, използвани по отношение на бариерата за четене с разбиране в 2,3 и 4 клас на основното образование на деца от малцинствен и

мигрантски/бежански произход или чийто майчин език е различен от официалния език на образователната система.

Според докладите, предоставени от всеки от партньорите, можем да заключим, че училищата във всяка от страните партньори като цяло използват една или няколко основни методики и споделят общо разбиране за нуждите на учениците от 2 до 4 клас по отношение на обучението по начална грамотност и основно образование. Общият подход откриваме в думите на Министерството на образованието в Португалия: "Основното образование има за цел да осигури образование, общо за всички ученици, осигуряващо придобиването на основни знания, които им позволяват да продължат обучението си."

В Испания три динамични методики съставляват обогатена и иновативна програма, която помага както на преподавателската група, така и на учениците да постигнат целите на преподаването и ученето, насочени към изграждане на навици за четене и писане. Най-използваната методология е **проектно базираното обучение (PBL)**, което позволява на учениците да придобият знания и ключови умения в 21-ви век чрез разработване на проекти, които отговарят на проблеми от реалния живот. Втората методология е **методологията на ученето с участие** - ученикът играе активна роля, като проявява проактивен интерес, а третата се нарича **ABS** - иновативна методология, която се опитва да модифицира реалността и да подобри обучението на учениците.

Според направеното изследване **в България** има една основна използвана в момента система за ограмотяване - звуковата аналитико-синтетична методика на ограмотяване или известна още като **Методиката на Константин Ушински**. Методът е пряко ориентиран към звуковата форма. Ушински предлага единна аналитико-синтетична дейност в своеобразна корелация писане-четене и подход от цялото (т.е. по-големите езикови единици) към частите (т.е. по-малките езикови единици) и обратно към цялото.

Тъй като **Люксембург** е официална триезична държава, половината от общото население е с чуждестранен произход. Училищната система също е триезична и езиците се въвеждат постепенно в учебната програма. **Подходът, основан на уменията**, е преобладаващият метод на преподаване в люксембургските държавни училища и е приложим за всички учебни предмети. Той има за цел да развие способността на детето да мобилизира знанията и уменията си в конкретни и нови ситуации в училище и в живота. Методът е прогресивен и позволява на учениците да повишат компетентността си по езиците, които изучават (френски, люксембургски и немски).

В Австрия четенето се изучава в началното училище в рамките на предмета "Немски език, четене, писане (DLS)". Двете най-разпространени методики, използвани в техните училища, са холистично-аналитичният метод и методът на синтетичното четене. **Холистично-аналитичният метод** на преподаване на четене приема, че думата не е просто сбор от отделни звуци и речеви движения, а че запомнянето на картината на думата е в основата на плавното и правилно четене. **При синтетичния метод на четене** думата се разглежда като съвкупност от букви, които трябва да бъдат схванати, превърнати в звуци и обединени в слово-звукова структура. Едва след това се определя значението на думата.

В Турция учебната програма по турски език в началното училище се изготвя в рамките на турската квалификация. Всички методики, използвани в класната стая, имат за цел да дадат възможност на учениците да осъзнаят и възприемат естетически и художествени ценности чрез произведения на турската и световната култура и изкуство.

В Португалия часовете по португалски език са регламентирани с министерско постановление и са разделени на Основи на обучението - инструменти, които организират Методики за обучение на начинаещи читатели. Въпреки че използват няколко методики като цяло в училищата, в рамките на тяхната училищна система можем да открием класове като **Португалски език за хора, за които португалският език не е роден**, и класове, специфични за училищата, които могат да бъдат, например: Въведение в класическата култура и език. Най-широко разпространената методика за тези специфични класове, която се използва в тяхната страна, е Неформалното образование - използва се за улесняване на прехода за децата и тийнейджърите на мигранти, които все още не говорят португалски език, като се използват игри като инструмент за обучение на деца или възрастни в начална грамотност.

II. Методи на преподаване, които се използват в страните партньори:

Традиционни или широко разпространени и теоретичната рамка, която стои зад тях	Иновативни методи и теоретичната рамка зад тях
<p>Холистично-аналитичен метод</p> <p>приема, че думата не е просто сбор от отделни звуци и речеви движения, а че запомнянето на картината на думата е в основата на плавното и правилно четене. (Австрия)</p>	<p>Метод на сричките</p> <p>в началото учениците не учат отделни букви, а просто срички, например ма - ме - ми - мо - му. По-късно тези срички се комбинират, за да образуват думи, групи от думи и изречения. (Австрия)</p>

Традиционни или широко разпространени и теоретичната рамка, която стои зад тях	Иновативни методи и теоретичната рамка зад тях
<p>Синтетичен метод на четене</p> <p>думата се разглежда като съвкупност от букви, които трябва да бъдат възприети, превърнати в звуци и обединени в структура „дума-звук“. Едва след това се определя значението на думата. (Австрия)</p>	<p>Методология на Жоао де Деус (Метод на майката Картила)</p> <p>Тази методика е създадена от Жоао де Деус, поет, но също така и педагог, който се стреми да съсредоточи вниманието върху способността за учене на говорене чрез четене. Идеята е учителите да използват устния език и графиките, за да подпомогнат раздробяването на думите, като същевременно запазят тяхната графична и звукова природа. (Португалия)</p>
<p>Методология на Константин Ушински</p> <p>Всички училища в България официално използват системата на Ушински. Допълването на тази система с иновативни методи е задължително, тъй като настоящата система е остаряла и не се обновява системно. (България)</p>	<p>Проектно базирано обучение</p> <p>метод на преподаване, при който учениците учат чрез активно участие в реални и лично значими проекти. Той позволява на учениците да придобият знания и ключови компетентности чрез разработване на проекти, които отговарят на проблеми от реалния живот. (България, Испания и Турция)</p>
<p>Фронтален метод или фронтално преподаване</p> <p>най-разпространеният в България - основава се на едновременна работа с всички ученици в класа по едно и също време. С други думи, той представлява взаимодействие между учителя и целия клас. (България)</p>	<p>Интерактивно обучение</p> <p>обучение на учениците по начин, по който те активно участват в процеса на обучение. Предприемане на инициативи и предприемачество: Това се отнася до способността на индивида да превръща мислите си в действия. Това включва креативност, иновативност и поемане на риск, както и способност за планиране и управление на проекти за постигане на целите. Осигурява също така основа за по-специфични знания и умения, необходими на тези, които участват или допринасят за социални и търговски дейности. (България и Турция)</p>
<p>Селективно четене, драматизация на текста, четене по роли, дискусия, самостоятелно четене</p> <p>драмата помага на учениците да развият умения, заложили в процеса на четене, като например да съпоставят прочетеното в текста със собствения си опит, чувства, нагласи, идеи, ценности и житейски ситуации (Booth, 1985). (България)</p>	<p>Обърната класна стая</p> <p>вид смесено обучение, при което учениците се запознават с учебното съдържание вкъщи и се упражняват да работят по него в училище. (България)</p>
<p>Диференцирана работа / Диференцирано обучение</p> <p>адаптиране на съдържанието, процеса или резултата в зависимост от готовността, интереса и профила на ученика. (България)</p>	<p>Преподаване с въпроси и отговори</p> <p>известна още като "Сократов метод на преподаване", тази стратегия е форма на съвместен аргументиран диалог между учители и ученици, основан на задаване и отговаряне на въпроси, за да се стимулира критичното мислене и да се извлекат идеи и скрити предположения. (България)</p>

Традиционни или широко разпространени и теоретичната рамка, която стои зад тях	Иновативни методи и теоретичната рамка зад тях
<p>Подход, основан на уменията</p> <p>има за цел да развие способността на детето да мобилизира знания и know-how в конкретни и непознати ситуации в училище и в живота. (Люксембург)</p>	<p>Учене, базирано на предоставяни услуги</p> <p>иновативна методология, която цели да промени реалността и да подобри обучението на учениците. Тя се включва в набора от дейности, извършвани от ученика, и се свързва с иновативните предложения, които се дават в училищата: обучение, основано на компетентности, проектно или проблемно обучение, кооперативно и съвместно учене, учене с цел поемане на ангажимент, множествена интелигентност, позитивно съвместяване, геймификация и т.н. (Испания)</p>
<p>Игровизирано обучение</p> <p>състои се в създаване на динамика и игрови механики в среда, която не е задължително да бъде занимателна, за да се повишат вниманието, мотивацията, концентрацията и усилията на децата. (Испания и Турция)</p>	<p>Учене, основано на предизвикателства</p> <p>учене чрез преживяване, което улеснява прякото и активно участие. То включва създаването на образователен продукт (изложби, портфолио, подкаст, експерименти, презентации/драматизации, училищен вестник или радио, културни дни) и има за цел да придаде практически смисъл на съдържанието. Преодоляването на различните фази на предизвикателството предполага: създаване на стратегии; вземане на решения в сътрудничество и в екип, търсене на решения, развиване на самостоятелност, приемане на различни роли и развиване на творчество.</p>
<p>Монтесори обучение</p> <p>позволява на децата да изследват свободно и да откриват света чрез своето любопитство и собствен опит. Те са тези, които избират върху какво да работят и какви материали да използват. Също така е препоръчително в класната стая да се смесват деца на различна възраст, но дори и така се спазва ритъмът на всеки ученик. (Испания)</p>	
<p>Учене в сътрудничество</p> <p>децата трябва да развият положителна взаимозависимост, т.е. да бъдат индивидуално загрижени всеки в групата да постигне успех, и индивидуална отговорност, при която се насърчава участието на отделните ученици, така че групата да функционира по-добре. Накрая обикновено се извършва групова проверка, при която се оценяват както индивидуалните, така и груповите действия.</p>	

III. Специални програми за преподаване на четене с разбиране на ученици, чийто роден език е различен от този в училищата в страните партньори:

Проучването ни установи, че в рамките на консорциума на нашия проект има няколко различни подхода. В Австрия, Португалия, Испания и Турция са разработени специални програми, които се използват в училищата в допълнение към основните учебни програми. В тези страни се създават класове, които помагат учениците в развиването на уменията четене с разбиране по програма, предназначена за деца, чийто майчин език е различен от този в училище. За разлика от тези страни, България има различна политика и учениците в българската образователна система се обучават по стандартизирани програми и не са открити специални програми. В повечето страни има интересни проекти на неправителствени организации, които имат за цел да вдъхновят децата да четат, което също допринася за цялостното усъвършенстване на четенето с разбиране.

Интересна идея се открива в Люксембург, където през 2009 г. стартира проектът Sacs d'histoires ("чувалчета за приказки") насочен към повишаване на осведомеността по отношение на езиците, партньорството между училището и семейството и насърчаване на четенето. В рамките на този проект децата носят вкъщи "чувалчета с приказки", подготвени в училище, които включват книга за деца с превод на майчиния език на детето и компактдиск с историята на книгата, прочетена на езиците, които се говорят най-често в класа, и няколко думи за обяснение за родителите, така че децата и техните семейства да могат да четат и слушат историите заедно.

IV. Ефективност на специалните програми за четене с разбиране за ученици, чийто роден език е различен от училищния:

Изследването показва, че прилагането на такива програми оказва значително влияние върху развитието на уменията за четене с разбиране в специфичната за нашия проект група ученици. Заключение като "висока степен на ефективност", по-бърз процес на учене, способност за по-добро разбиране и липса на прекъсвания от страна на съучениците, подобряване на вниманието и посещаемостта в клас са наистина окуражаващи. Резюме от официален доклад, изготвен в Португалия, предоставя добро обобщение:

"...необходимо е да се търсят начини за генериране на процеси на подобрене, които да превърнат училището в място, в което ученето е не само цел, но и ефективна практика, за да се осигури желаното образователно ниво за всички. Ето защо е необходимо да се създаде специфично и специализирано обучение в подкрепа на учителите и учениците, което да доведе до успех в училище и до развитие на грамотността."

V. Готовност на учителите да търсят допълнителна подкрепа от родители, други ученици, колеги, общността и т.н. в страните партньори:

Според докладите, предоставени от партньорите по проекта, е обичайно да се търси допълнителна подкрепа във всички страни партньори.

Най-необходимата допълнителна подкрепа е "peer to peer" или от един учител на друг, за да се опитат безопасно да разберат повече специфики за децата, с които

работят, като културни различия, семейна среда и потенциална подкрепа, на която учителите могат да разчитат. В някои страни като Люксембург и Австрия има инициативи/проекти, които са насочени към вдъхновяване на родителите или специалистите да четат на децата си/ с тях на езика на училището, което детето посещава.

Професионални профили на учителите

Обобщение на описанията на професионалните профили на учителите във всяка страна партньор.

I. Описание на квалификациите и компетенциите, изисквани от учителите по чужди езици в началното училище в страните партньори:

Във всяка страна партньор има изисквания за професионална квалификация на учителите по чужди езици в началното училище - четиригодишна университетска бакалавърска степен по педагогика и задължителна допълнителна професионална квалификация, например магистърска степен и/или специализация. В някои страни има допълнителни изисквания, които трябва да бъдат изпълнени, преди лицето да се опита да кандидатства за тази образователно-квалификационна степен. Например първото изискване за придобиване на учителска правоспособност в държавното училище в Люксембург е владението на трите официални езика: френски, немски и люксембургски език или тест за правоспособност в Австрия, който проверява различни способности на бъдещите учители, като например ритмично-музикални способности, определяне на физическо-моторните способности, както и компютърни умения и лична мотивация.

Що се отнася до изискваните компетенции, партньорите споделят следните общи лични и професионални качества:

- Подробни познания и практически умения в съответствие с конкретната ситуация във всяка страна
- Езикови и идиоматични умения
- Компетентност за учене
- Социални компетентности
- Комуникационна компетентност
- Компетентност за планиране и организиране
- Компетентност в областта на дигиталните технологии

II. Обобщение на квалификациите и/или компетенциите, изисквани от училищния персонал, предоставящ езикова подкрепа на деца, чийто роден език е различен от този на училището в страните партньори:

Професионалната квалификация „учител“ в страните партньори се придобива чрез обучение във висши учебни заведения и повечето от компетенциите вече са

определени по-горе. Въпреки това в Португалия, Австрия и Люксембург се изисква посещаване на допълнителни програми за специализация или следдипломна квалификация за училищния персонал, предоставящ езикова подкрепа на деца, чийто роден език е различен от училищния, за да се придобият необходимите изискуеми компетентности. В България и Турция този вид специфична подготовка може да бъде придобита чрез участие в допълнителни обучения или проекти. Части от това допълнително обучение включват теми като управление на езиковото многообразие, насърчаване на многоезичната идентичност, межкултурност, посредничество, диференцирано обучение; мултилитература. Следователно компетенциите, които са желани за училищния персонал, са тези, които насърчават приобщаването в класната стая, като например мултикултурност и многоезичие, усвояване на различните ценности и нагласи и т.н.

III. Други национални стандарти или критерии за изпълнение, които са от значение за учителите в страните партньори:

В България и Турция има строго определени национални стандарти и професионално развитие на учителите и другите педагогически специалисти. Стандартите са определени и от Министерството на образованието в Португалия, но те често се адаптират и променят.

Действащите законодателства в Испания, Австрия и Люксембург не определят допълнителни стандарти или критерии за работа по този въпрос след успешно положените изпити за придобиване на учителска правоспособност.

НЕОБХОДИМОСТ ОТ ОБУЧЕНИЕ

I. Откриване на национални проучвания или публикации, анализиращи пропуските в уменията на учителите и нуждите им от обучение за ефективно преподаване на четене с разбиране в страните партньори:

Във всички страни партньори можем да открием проучвания и изследвания, извършени от различни правителствени или неправителствени организации. Независимо дали става дума за Министерството на образованието и науката в България или за специфичния барометър на CICLEP за детското четене и разбирането на текст в Испания, всички страни партньори се опитват да бъдат активни в намирането на решения и да подкрепят учителите в преподаването на тази тема.

Откритията от тези проучвания се обединяват около изводите, които всички учители споделят, че им липсва специфична подготовка и необходимите средства за осъществяване на езикова компетентност с

хора, които са изправени пред езикова бариера. Последните резултати като този в Австрия: "има нужда от допълнително обучение за насърчаване на четенето сред учителите в Австрия (Bachinger et al., 2021)" могат да бъдат открити във всяка страна партньор. В проучване, проведено през 2011 г. в Португалия, резултатите гласят, че "Смятаме, че е необходимо да се предефинира и преоцени ролята на учителя като човек, който не само взаимодейства, предава знания и насърчава участието на учениците, но който дава възможност за цялостна читателска дейност

и позволява развитието на автономията на ученика с критичен, рефлексивен и интерпретативен капацитет във всеки вид текст и във всеки контекст."

Резултатите от тези констатации водят до заключението, че:

- учителите се нуждаят от специално обучение за това как да преподават четене с разбиране на ученици, чийто майчин език е различен от този в училище
- следва да се включи допълнително обучение за мотивацията на учителите да усвояват нови методики на преподаване
- да имат нагласата на "модел за подражание" - учител, който сам се вдъхновява да чете, е чудесна мотивация за своите ученици и може да преподава добри навици за четене на своите ученици.

II. Национални проучвания или публикации в страните партньори за анализ на пропуските в уменията на учителите и нуждите им от обучение във връзка с игровизацията и/или цифровите умения, необходими за преподаване на четене с разбиране:

През последните години в партньорските държави могат да бъдат намерени няколко публикации, свързани с игровизацията, както и заключения. Те не са пряко свързани с геймификацията и цифровите умения за преподаване на четене с разбиране, но показват интересни резултати по темата като цяло. В Австрия, Турция и България е установено, че наличните ресурси за дигитално обучение се различават значително в различните училища, което ограничава уеднаквяването на стандартите за преподаване. Един от резултатите от България гласи: "Почти 63% от учителите никога не са си сътрудничили в рамките на своето училище за съвместно разработване на цифрово учебно съдържание и ресурси, а 86% никога не са работили за това с учители от други училища. Около 84% от учителите никога не са споделяли публично цифрови уроци и ресурси, които са разработили онлайн". Това само показва, че големият ресурс на геймификацията на учебните процеси не се използва достатъчно и че има спешна нужда от цялостна цифровизация в училищата. Трябва да се обърне повече внимание на общата дигитална грамотност на учителите, за да могат те да бъдат готови да вложат своята креативност и опит по по-иновативен начин.

Като противоречие, в люксембургските училища има различни добре използвани примери за геймификация. Един от тях е приложението за iPad iTEO - инструмент за учене и преподаване, който записва и редактира езика. То улеснява съвместното, изследователското и отвореното езиково обучение на децата и им позволява да използват разнообразния си езиков репертоар.

III. Всеки от партньорите по проекта е провел интервюта с поне трима начални учители, които преподават умения за четене с разбиране. Ето обобщените резултати от всички интервюта по отношение на 5-те най-големи трудности, с които се сблъскват учителите в своята преподавателска практика:

- A. Всички учители споделят един голям общ проблем: че често учениците им не разбират лексикалното значение на думите. Това води до неразбиране на смисъла на това, което четат, тъй като понякога в речника им липсват най-обикновени думи.

- B. В семейната среда няма насърчаване на четенето, тъй като често родителите сами не четат и не притежават книги.
- C. В някои страни не се наблюдава добро владение на родния език на учениците. Това се отнася за децата на мигранти и малцинства, които нямат възможност да изучават в детайли родния си език, но им се налага да изучават нов в училище. Освен това, ако се случи да владеят добре родния си език, той често е лингвистично и синтактично далеч от езика на страната, в която живеят. Освен това семействата говорят на родния си език, а не на официалния език на страната, в която живеят. По този начин ситуацията се
- D. усложнява още повече, тъй като за детето е още по-трудно да придобие солидни знания и речников запас на официалния език на страната.
- E. В много случаи семейната среда на учениците включва родители с ниско образователно ниво и често това води до слаба мотивация у учениците да се ограмотяват, но също така означава, че родителите не четат на децата си и по този начин децата не могат да обогатят речниковия си запас.
- F. Липса на педагогически опит и/или допълнително обучение с методология за работа с тези специфични деца. Необходимост от материални и цифрови ресурси, както и от обучение по игровизация и цифрови технологии.

IV. Въз основа на опита на партньорите и интервютата с учителите, които сме провели, съставихме списък с 5-те най-значими нужди от обучение на учителите според шестте компетентности за четене с разбиране:

Нашият консорциум осъзнава, че нуждите от обучение на учителите могат да варират, тъй като зависят от опита на учителите и от настоящата им реалност. Въпреки това успяхме да стигнем до заключението и да се обединим около следните задължителни допълнителни обучения на учителите, които трябва да бъдат предприети, когато преподават четене с разбиране на ученици, чийто майчин език е различен от този в училище:

Обучение, което предоставя практически инструменти, информация и познания за езиковите ресурси, за да се помогне на учениците да преодолеят трудностите при овладяването на техниката на четене.

Обучение за това как да се използва игрови подход в процеса "учене на четене".

Обучение за познаване на културния и историческия фон на учебния процес, навиците на учениците от различни езикови среди и как да се подхожда към тях. Въз основа на това разбиране учителите ще бъдат обучени с практически инструменти как да помогнат на децата да подобрят уменията си за четене с разбиране.

Обучение за това как да се създаде положителна и мотивирана нагласа у децата и техните родители по отношение на изучаването на четенето на официалния език на страната .

Обучение за социални умения, което включва подходящи подходи към тези деца (особено ако имат травматично минало или настояще) и техните родители, така че учителите да могат да създадат добра и мотивирана среда за децата, за да бъдат вдъхновени да подобрят уменията си за четене с разбиране.

РЕФЕРЕНЦИИ

Австрия

Bachinger, A., Bruneforth, M., & Schmich, J. (2021). Lesekompetenz und Leseunterricht in Österreich – Ergebnisse, Entwicklungen und Forschungsinteressen aus fachdidaktischer und aus bildungspolitischer Perspektive (inklusive Standpunkt des BMBWF zum Thema Lesekompetenz und Leseunterricht). <https://doi.org/10.17888/NBB2021-3-4>

BMBWF (Hrsg.). (2003). Deutsch für Schüler mit nichtdeutscher Muttersprache. https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&ved=2ahUKEwjF2v2AgKb7AhXVRPEDHXqHDvcQFnoECAoQAQ&url=https%3A%2F%2Fwww.bmbwf.gv.at%2Fdam%2Fjcr%3Ade558745-fae2-466b-bfbd-27ef816fbb05%2FVS7T_nichtdeutsch_3998.pdf&usg=AOvVaw2ytRh_Fmnn839HWk74qmXO

BMBWF (Hrsg.). (2019a). Deutschförderklassen und Deutschförderkurse. <https://www.bmbwf.gv.at/Themen/schule/schulpraxis/ba/sprabi/dfk.htm>

BMBWF. (2019b). PädagogInnenbildung NEU. <https://www.bmbwf.gv.at/Themen/schule/fpp/ausb/pbneu.html>

BMBWF (Hrsg.). (2020). Sprachstandsfeststellung mit MIKA-D (Messinstrument zur Kompetenzanalyse – Deutsch). https://www.bmbwf.gv.at/Themen/schule/schulpraxis/ba/sprabi/mika_d.html

BMBWF (Hrsg.). (2021). Volksschul-Lehrplan. https://www.bmbwf.gv.at/Themen/schule/schulpraxis/lp/lp_vs.html

BMBWF. (2022). Allgemeine Informationen zur iKMPLUS in der Volksschule. <https://www.iqs.gv.at/themen/nationale-kompetenzerhebung/ikm-plus-volksschule/allgemeine-informationen>

DerStandard. (2020). Deutschklassen: Ein Drittel schaffte Wechsel in Regelunterricht, 16 Prozent nicht. <https://www.derstandard.at/story/2000118091331/deutschklassen-ein-drittel-schaffte-wechsel-in-regelunterricht-16-prozent-nicht>

Huber, Stephan Gerhard, Günther, Paula Sophie, Schneider, Nadine, Helm, Christoph, Schwander, Marius, Schneider, Julia A., & Pruitt, Jane. (2020). COVID-19 und aktuelle Herausforderungen in Schule und Bildung. Erste Befunde des Schul-Barometers in Deutschland, Österreich und der Schweiz. <https://doi.org/10.25656/01:20579>

Kaletsch, S. (2007). Leselehrenmethoden im Anfangsunterricht. Fibelkritik. Grin Verlag.

Mildenberger (Hrsg.). (2022). Silbenmethode: Auf den Punkt gebracht. <https://www.abcdertiere.de/silbenmethode/>

PHT (Hrsg.). (2022). 2. Eignungsfeststellungsverfahren. <https://ph-tirol.ac.at/sites/default/files/users/user80/Folie1.PNG>

Rotes Kreuz. (2022). Leseförderung im Roten Kreuz. <https://www.rotekreuz.at/tirol/ich-brauche-hilfe/lesefoerderung>

Rüter, M. (2016). Lesen lernen mit der Silbenmethode. https://www.martina-rüter.de/training-pcsoftware/kinder-foerdern_spiele/lesen-lernen-mit-der-silbenmethode/

Steirischer Landesverband der Elternvereine (Hrsg.). (2017). Leseoma – Leseopa- Leseopatin- Leseopate. <https://www.elternmitwirkung.at/index.php/elternbrief/juni-2017-editorial/leseoma-leseopa-leseopatin>

България:

https://www.prosveta.bg/uploads/files/KU_UChuzhbina/KU_CHuzhbina-bulg/KU_BEL_2kl_Prosveta.pdf?fbclid=IwAR2Nj3dilFmw2W-D8l9Z1RyLo7lw0uloGaKBRDTZFEuaRbnVPztw4FLN3GY

<https://diuu.bg/emag/13785/>

<https://www.bulvest.com/public/f/uploads/files/01-BE-Bor-KNU-old%281%29.pdf>

<https://www.prosveta.bg/primerni-godishni-razpredeleniya/primerni-godishni-razpredeleniya-za-3-klas>

https://www.studentskihrad.eu/index.php?option=com_content&view=article&id=2931:2012-02-21-12-41-19&catid=82:2011-03-24-21-06-18&Itemid=116

<https://www.bulvest.com/public/f/uploads/files/01-BE-Bor-KNU-old%281%29.pdf>

https://www.prosveta.bg/uploads/files/KU_UChuzhbina/KU_CHuzhbina-bulg/KU_BEL_2kl_Prosveta.pdf?fbclid=IwAR2Nj3dilFmw2W-D8l9Z1RyLo7lw0uloGaKBRDTZFEuaRbnVPztw4FLN3GY

https://download.pomagalo.com/1366411/metodika+na+obuchenieto+po+chetene+v+nachalnoto+uchilishte/?fbclid=IwAR27_NBxIldD45CwR4SUg-egwtfvhrQhVFumbb_qFPTNEk5L2v3nEWBQEe0

<https://nmd.bg/institut-za-izsledvaniya-v-obrazovanieto-nalitchieto-na-ustroystva-ne-e-edinstvenoto-uslovie-za-efektivno-e-obutchenie/>

<https://web.mon.bg/bg/101114>

<https://ruo-sofia-grad.com/%D0%B0%D0%BD%D0%BA%D0%B5%D1%82%D0%B0-%D0%B7%D0%B0-%D0%BF%D1%80%D0%BE%D1%83%D1%87%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%B5-%D0%BD%D0%B0-%D0%BF%D0%BE%D1%82%D1%80%D0%B5%D0%B1%D0%BD%D0%BE%D1%81%D1%82%D0%B8%D1%82%D0%B5-2/#>

<https://bntnews.bg/f/news/o/1163/eccb666029b2707f4bf8fcb53e1189e0.pdf>

<https://ire-bg.org/about-us/>

Люксембург:

Kirsch, C. and Bes, A. (forthcoming) Promoting literacy through storytelling on the app iTEO. In Breuer, E.O., Lindgren, E., Stavans, A., and Van Steendam, E. (eds.) Multilingual Literacy. Bristol: Multilingual Matters.

Kirsch, C. (2018) Developing speaking and pronunciation skills through storytelling on the app iTEO. In Ph. Hood (Ed.) Teaching Languages Creatively (pp. 47-59). London, New York: Routledge.

Kirch, C(2020) Professional development to promote innovative language teaching: examples from multilingual Luxembourg. learning<http://hdl.handle.net/10993/44707>

Португалия:

Whitehurst, G.J., & Lonigan, C.J. (2001). Emergent literacy: Development from pre-readers to readers. In S. Neuman and D. Dickinson (Eds.). Handbook of early literacy development (pp. 11-29). New York: Guilford

<http://www.dge.mec.pt/portugues-lingua-nao-materna#inf>

https://www.dge.mec.pt/sites/default/files/Curriculo/EBasico/PLNM/2_proposta_de_orientacoes_programaticas_plnm.pdf

<https://repositorio.ipv.pt/bitstream/10400.19/2579/1/Relat%C3%B3rio%20final%20de%20est%C3%A1gio-final.pdf>

<https://repositorio-aberto.up.pt/bitstream/10216/124559/2/369008.pdf>

<https://www.ffms.pt/sites/default/files/2022-06/ensino-da-leitura-no-1o-ciclo-do-ensino-basico.pdf>

https://ria.ua.pt/bitstream/10773/29802/1/Documento%20Jailma_Campos%20.pdf

<https://estudogeral.sib.uc.pt/bitstream/10316/96547/1/Disserta%C3%A7%C3%A3oMestrado%20Revista%20Marc%20Portugal.pdf>

https://comum.rcaap.pt/bitstream/10400.26/39285/1/99991913_Rodrigo_Costa.pdf

Турция:

https://acikders.ankara.edu.tr/pluginfile.php/75602/mod_resource/content/0/dilbilgisi%20öğretimi.pdf

<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/799616>

<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/325130>

<https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1498112>

<https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1360469>

<https://www.acarindex.com/pdf/acarindex-463db351-1e59.pdf>

<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/442424>

Партньор по проекта

	<p>Compass - Beratung, Begleitung und Training Gemeinnützige GmbH; Coordinator</p> <p>Австрия</p> <p>https://www.compass4you.at</p>
	<p>Ecosistemas Virtuales y Modulares SL; Partner</p> <p>Испания</p> <p>https://evm.net/</p>
	<p>Inovation Em Unipessoal Lda; Partner</p> <p>Португалия</p> <p>https://amadorainova.pt/</p>
	<p>Social Impact Development Center; Partner</p> <p>Люксембург</p> <p>https://socialimpact.lu/</p>
	<p>Ivan Hadzhiyski Basic School; Partner</p> <p>България</p> <p>http://ou-ihstroyan.info/</p>
	<p>Fondatsiya Obrazovateln O Satrudnichestvo; Partner</p> <p>България</p> <p>https://www.educationalcooperation.org/</p>
	<p>Tekkeköy İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü; Partner</p> <p>Турция</p> <p>https://tekkekoy.meb.gov.tr/</p>

www.teach2learn-project.eu

Compass - Beratung, Begleitung und Training Gemeinnützige GmbH

Kaufmannstraße 38A, 6020 Innsbruck, АВСТРИЯ

www.compass4you.at

**Съфинансирано от
Европейския съюз**

Номер на проекта: 2022-I-AT01-KA220-SCH-000088183

Финансиран от Европейския съюз. Изразените мнения и становища обаче са изцяло на автора/авторите и не отразяват непременно тези на Европейския съюз или OeAD-GmbH. Нито Европейският съюз, нито OeAD-GmbH могат да бъдат държани отговорни за тях.